

JARMO MÄKILÄ

Jarmo Mäkilä: *Viidennen internationaalinen vartija, sarjasta Lenin for ever*, 2004, akryyli kankaalle, 50 x 72 cm. Valokuva: Jouko Vatanen.

Vielä 1970-luvulla Leninin ajatukset olivat monille käypää poliittista valuuttaa. Neuvostoliiton stagnaatio ja sitä seurannut romahdus 1991 laskivat kuitenkin hiljaisuuden verhon vallankumousjohtajan perinnön ylle. Mausoleumissaan lepäävä Lenin jäi uskollisten ihailijoiden palvovien muistojen ohella enää lähinnä historioitsijoiden, preparaattista huolta kantavien kemistien ja taiteilijoiden asiaksi.

Neuvostoliiton suuruuden päivinä Lenin-motiivista oli kehittynyt sosialistis-realistisen taiteen laji. Tuhansia ja taas tuhansia Lenin-veistoksia ja -maalauksia ja niistä tehtyjä kopioita tarvittiin pönkittämään sosialistista ideologiaa ja historiantulkintaa keskuksista syrjäkyliin. Kultista kasvoi kuvitettu mytologia. Eroosion vuosina proletariaatin johtajan ikoni alkoi kuitenkin haurastua ja saada järjestelmän kannalta epätoivottuja sivumerkityksiä. Dekonstruktion synnyttämä taidesuuntaus – *sots-taide* – oli sosialismin *pop*-taidetta, joka kulutusyhteiskunnan tuotepaljouden irvailun sijasta keskittyi ideologisen ylituotannon ironiseen kierrätykseen. Lenin oli *camp* kuten Marilynkin.

Taidemaalari Jarmo Mäkilä (s. 1951) aloitti monipuolisen uransa poliittisten uskonkappaleiden tulisella jääkaudella 1970-luvulla. Hänen teoksissaan työväenluokan heerokset näyttivät edistyksen suuntaa epäämättömällä voimallaan ruumiillinen työ ja raskas teollisuus ajattelun ja ihanteiden pontimina. Proletaarisen paatoksen Mäkilä hylkäsi 1980-luvun alussa montasimaisissa, äkäisesti populaarikulttuuria pilkkovissa maalauksissaan. Pian hänen töissään mediakuvasto sai rinnalleen maalaustaiteen historian postmodernit lainaukset italialaisesta manierismista taisteleviin metsoihin ja Suomen kultakauteen.

Taiteellisesti Lenin-aihe alkoi kiinnostaa Mäkilää oikeastaan vasta sosialismin sortumisen jälkeen 1990-luvulla. Maalauksessa *Punainen vaara* paljaspovisen pornotähden ilmestyminen Leninin johtamaan poliittiseen kokoukseen nostaa pintaan kysymykset joukkoliikkeiden viettienergiasta, dogmatiikan ja tukahdutetun seksuaalisuuden heikkoudesta. Mäkilän sarja *Lenin for ever* 2000-luvun alussa on kertomus totalitarismin ikonien ja monumenttien kulttuuriekologiasta autiomaasta valtamerien pohjaan ja avaruuksien ääriin. *Komisario Palmu ja kadonnut keskuskomitea* on taas kuin luku Suomen kommunistisen puolueen historiaa.

Vaikka historia ei aivan heti tottelekaan Nietzschen ikuisen paluun logiikkaa, niin lähes kaiken hylkäämämme se tapaa nostaa uudelleen esiin milloin sellaisenaan, milloin vaikeammin tunnistettavana. Oletankin, että *hän* on täällä tänään.

Kimmo Sarje